

7. SINIF FİİLLER

KONU ANLATIMI – ALIŞTIRMA – TEST

YAZARLAR
KÖKSAL KARATAŞ
YUNUS TURGUT

DİZGİ
FURKAN AYDIN

AV YAYINLARI

www.kanalyayinlari.com

FİİLLER

Bir iş, oluş veya durum bildiren sözcüklere “**fiil**” denir. Fiilleri ayırt etmek için sözcüğün sonuna mastar eki olan “-mak/-mek” ekini getirebiliriz.

Örnek: koş-, ağla-, çalış-, sev-, çöz-, gel-, uyu-, iç-, dinle-...

A. Anlam Özelliklerine Göre Fiiller

1. İş Fiilleri: Yapılan işten etkilenen bir varlığın, nesnenin bulunduğu eylemlerdir. Bu fiillere yöneltilen “Neyi? Kimi?” sorularına cevap alınabilir.

Örnek: Elindeki kitabı üç gün önce almış.

Bahçedeki çiçekleri güzelce suladı.

2. Durum Fiilleri: Yapılan işten etkilenen bir varlığın, nesnenin bulunmadığı eylemlerdir. Bu fiillere yöneltilen “Neyi? Kimi?” sorularına cevap alınamaz.

Örnek: Televizyonun karşısındaki koltukta oturuyor.

Öğretmenimizin şakasına hep birlikte güldük.

3. Oluş Fiilleri: Varlıkların iradesi dışında, kendiliğinden meydana gelen değişiklikleri anlatan fiillerdir.

Örnek: Kardeşimin tırnakları iyice uzamış.

Ocaktaki yemek, bir saatte pişti.

B. ÇEKİMLİ FİİLLER

Belirli bir zaman ya da dileği kişiyle birlikte gösteren fiillere “**çekimli fiil**” denir. Çekimli fiil, kip ve kişi ekleri yardımıyla oluşturulur.

I. Fiillerde Kişi: Fiilde bildirilen iş, oluş ya da durumun kim tarafından yapıldığını belirten eklerdir.

1.tekil (ben): -m	2.tekil (sen): -n	3.tekil (o): -
1.çoğul (biz): -k	2.çoğul (siz): -niz	3.çoğul (onlar): -lar

II. Fiillerde Kip: Eylemin gösterdiği iş, durum veya oluşu zaman ya da dilek bakımından gösteren eklere “**kip**” adı verilir. Türkçede kipler, haber ve dilek kipleri olmak üzere ikiye ayrılır:

1. Bildirme (Haber) Kipi Ekleri: Herhangi bir zaman anlamı taşıyan kiplerdir.

a. Öğrenilen (Duyulan / Belirsiz) Geçmiş Zaman Eki (-mış / -miş / -muş / -müştü): Fiillere “-miş” ekinin getirilmesiyle oluşturulur.

1.tekil (ben): doğ-muş-um	2.tekil (sen): doğ-muş-sun	3.tekil (o): doğ-muş
1.çoğul (biz): doğ-muş-uz	2.çoğul (siz): doğ-muş-sunuz	3.çoğul (onlar): doğ-muş-lar

b. Bilinen (Görülen / Belirli) Geçmiş Zaman Eki (-dı / -di / -du / -dü / -tı / -ti / -tu / -tü): Fiillere “-di” ekinin getirilmesiyle oluşturulur.

1.tekil (ben): koş-tu-m	2.tekil (sen): koş-tu-n	3.tekil (o): koş-tu
1.çoğul (biz): koş-tu-k	2.çoğul (siz): koş-tu-nuz	3.çoğul (onlar): koş-tu-lar

c. Şimdiki Zaman Eki (-yor): Fiillere “-yor” ekinin getirilmesiyle oluşturulur.

1.tekil (ben): oku-yor-um	2.tekil (sen): oku-yor-sun	3.tekil (o): oku-yor
1.çoğul (biz): oku-yor-uz	2.çoğul (siz): oku-yor-sunuz	3.çoğul (onlar): oku-yor-lar

ç. Gelecek Zaman Eki (-acak / -ecek): Fiillere “-ecek” ekinin getirilmesiyle oluşturulur.

1.tekil (ben): gel-ecek-im	2.tekil (sen): gel-ecek-sin	3.tekil (o): gel-ecek
1.çoğul (biz): gel-ecek-iz	2.çoğul (siz): gel-ecek-siniz	3.çoğul (onlar): gel-ecek-ler

d. Geniş Zaman Eki (-r / -ar / -er / -ır / -ir / -ur / -ür): Fiillere “-r” ekinin getirilmesiyle oluşturulur.

1.tekil (ben): oku-r-um	2.tekil (sen): oku-r-sun	3.tekil (o): oku-r
1.çoğul (biz): oku-r-uz	2.çoğul (siz): oku-r-sunuz	3.çoğul (onlar): oku-r-lar

2. Dilek Kipi Ekleri: Eylemin bir dileğe bağlı gerçekleştiğini ifade eden kiplerdir.

a. Gereklilik Kipi (-malı / -meli): Fiillere “-meli” ekinin getirilmesiyle oluşturulur.

1.tekil (ben): çalış-malı-yım	2.tekil (sen): çalış-malı-sın	3.tekil (o): çalış-malı
1.çoğul (biz): çalış-malı-yız	2.çoğul (siz): çalış-malı-sınız	3.çoğul (onlar): çalış-malı-lar

b. Şart (Koşul) Kipi (-sa / -se): Fiillere “-se” ekinin getirilmesiyle oluşturulur.

1.tekil (ben): uyu-sa-m	2.tekil (sen): uyu-sa-n	3.tekil (o): uyu-sa
1.çoğul (biz): uyu-sa-k	2.çoğul (siz): uyu-sa-nız	3.çoğul (onlar): uyu-sa-lar

c. İstek Kipi (-a, -e): Fiillere “-a” ekinin getirilmesiyle oluşturulur.

1.tekil (ben): konuş-a-yım	2.tekil (sen): konuş-a-sın	3.tekil (o): konuş-a
1.çoğul (biz): konuş-a-lım	2.çoğul (siz): konuş-a-sınız	3.çoğul (onlar): konuş-a-lar

ç. Emir Kipi (-): Emir kipinin eki yoktur. Birinci tekil ve birinci çoğul şahsın emir çekimi yoktur.

1.tekil (ben): ---	2.tekil (sen): çiz	3.tekil (o): çiz-sin
1.çoğul (biz): ---	2.çoğul (siz): çiz-in	3.çoğul (onlar): çiz-sin-ler

III. Fiillerde Olumsuzluk: İşin, oluşun veya durumun gerçekleşmediğini ya da gerçekleşmeyeceğini bildiren fiillerdir. Fiillerin olumsuzu, kip ve kişi ekinden önce “-ma / -me” olumsuzluk eki getirilerek yapılır.

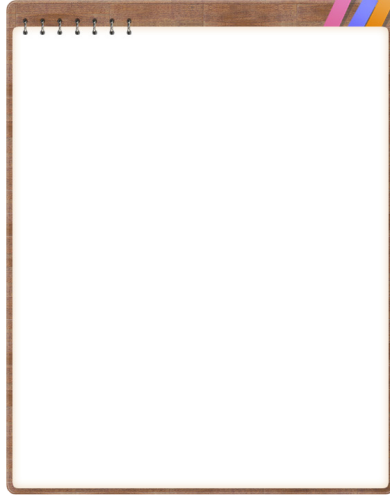
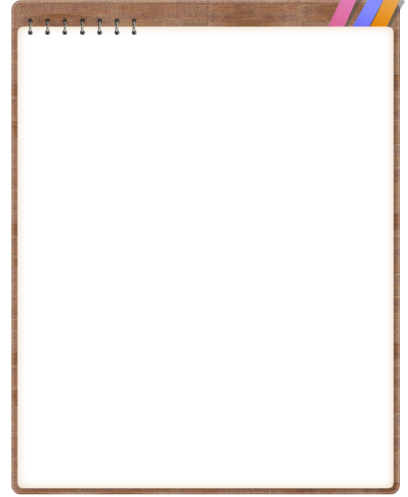
git-ti-m (olumlu)	git-me-di-m (olumsuz)
gel-ir (olumlu)	gel-mez (olumsuz)

IV. Fiillerde Soru: Fiiller, kendinden sonra eklenen “mı, mi, mu, mü” soru ekleriyle soru anlamı kazanır. Soru ekleri her zaman ayrı yazılır.

Okuyacak mı?	Dinlediniz mi?	İçmeli miyiz?
--------------	----------------	---------------

1. Aşağıdaki fiilleri anlam özelliklerine göre uygun kutulara yazınız.

“çözmek, sararmak, atmak, kalkmak, çürümek, beklemek, binmek, dayanmak, doğmak, durmak, örtmek, bayatlamak, taşımak, büyümek, dinlenmek”

İş Fiilleri**Durum Fiilleri****Oluş Fiilleri****2. Aşağıdaki cümlelerde geçen fiillerin altını çizip bu fiillerin anlam özelliklerini işaretleyiniz.**

	İş	Durum	Oluş
Dayımlar, bu yaz Ankara'ya taşındı.			
Sonbaharla birlikte ağaçların yaprakları döküldü.			
Arkadaşlarımla iki saat koştuk.			
Ablamın düğününde mavi elbisemi giyeceğim.			
Tabağındaki yemeklerin hepsini bitirmiş.			
Yaz tatili için gittikleri Giresun'da doyasıya yüzdü.			
Açıktaki kalan yiyeceklerin üstü küflenmiş.			
Önümüzdeki hafta sonu komşularımızla buluşacağız.			
Öğretmenimiz, dönem ödevlerimizi kontrol ediyordu.			
Soğğun etkisiyle tırnaklarının ucu morarmıştı.			

3. Aşağıdaki cümlelerde geçen fiillerin altını çizerek bu fiillerin kiplerini işaretleyiniz.

Fiiller	Haber Kipi	Dilek Kipi
Bu kitabın sayesinde insanları daha iyi tanıyacağız.		
İhtiyaç sahibi kimselerle ilgilenir her zaman.		
Caddedeki dükkânın önünde onu karşımda gördüm bir anda.		
Müziğin tınısını yüreğinde hissetmelisin.		
Ağaçlar, baharla birlikte çiçek açmış.		
Bundan sonra benimle ilgili konulara karışma!		
Kahvaltıda iki yumurta ve biraz da peynir yiyor.		
Bu akşam ödevlerinin hepsini bitireceksin.		
Bu soruyu daha sonra öğretmenimizle çözelim.		
Keşke bu hafta sınavımız olmasa...		

4. Aşağıdaki fiillerin kip ve kişilerini örnekteki gibi bulunuz.

Fiiller	Kip	Kişi	Fiiller	Kip	Kişi
Oynamazlar	Geniş Zaman	3. Çoğul	Geliyorlar		
Aşılandı			Denesinler		
Geliştirmiş			Söylemelisin		
Belirtiyoruz			Yazacak		
Geçtiniz			Görüşsem		
Kaybediyorlar			İzleyeyim		
Alırız			Süpürmüşsünüz		
Düşündün			Yiyoruz		
İnanalım			Çıkmasın		

5. Aşağıdaki fiillerin kişilerini karşlarına yazınız.

Fiiller	Kişi	Fiiller	Kişi
Çizdiler		Vereceğim	
Oynamışsın		Biliyorlar	
Gelseydik		Öğrenmelisin	
Harcamadım		Okuyoruz	
Getir		Bekleyin	
Bakıyor		İstemese	

6. Aşağıdaki fiilleri verilen kip ve kişiye göre çekimleyiniz.

Fiil	Kip	Kişi	Çekimli Fiil
Koş-	Gerekliklik Kipi	1.Tekil Şahıs	
Tırman-	İstek Kipi	1.Çoğul Şahıs	
Yaz-	Bilinen Geçmiş Zaman	3.Çoğul Şahıs	
Çiz-	Şimdiki Zaman	2.Tekil Şahıs	
Planla-	Öğrenilen Geçmiş Zaman	3.Tekil Şahıs	
Bak-	Emir Kipi	2.Çoğul Şahıs	
Çürü-	Geniş Zaman	3.Tekil Şahıs	
Eleştir-	Şart Kipi	1.Çoğul Şahıs	
Gönder-	Gelecek Zaman	2.Tekil Şahıs	

1. Aşağıdakilerin hangisinde iş fiili vardır?

- A) Ağaçlar rengarenk çiçek açtı.
 B) Bizim takım bu maçı da kazandı.
 C) Şehrin arka sokaklarında kayboldum.
 D) Yaklaşık on yıldır Giresun'da yaşıyor.

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde eylem, kendiliğinden gerçekleşmiştir?

- A) Bulaşıkları güzelce yıkadım.
 B) Üç saattir parkta boş boş oturuyor.
 C) Türkçe dersini çok seviyorum.
 D) Adamın saçları günden güne ağardı.

3. Aşağıdaki seçeneklerin hangisinde bütün fiiller durum fiilidir?

- A) susmak - gelmek - yeşermek
 B) korkmak - durmak - morarmak
 C) uzanmak - gitmek - ağlamak
 D) gerinmek - getirmek - duymak

4. Sabah erken uyandım. Ellerimi ve yüzümü yıkadım. Kahvaltıdan sonra dişlerimi fırçaladım.

Bu cümlelerde geçen altı çizili fiillerin anlam özelliklerine göre sıralanışı hangisidir?

- A) İş-İş-Oluş
 B) İş-Durum-İş
 C) Durum-İş-İş
 D) Durum-Oluş-İş

5. Can bedenden ayrılacak
Tütmez baca yanmaz ocak
Selam olsun kucak kucak
Dostlar beni hatırlasın

Bu dizelerin hangisinde iş fiili vardır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV.

6. "Yaz-" fiilinin gelecek zaman kipi, ikinci tekil kişiyle çekimlenmiş hâli aşağıdakilerden hangisidir?

- A) yazıyorsun B) yazacaksın
 C) yazarsın D) yazmışsın

7. Aşağıdakilerin hangisine diğerlerinden farklı bir kip kullanılmıştır?

- A) Artık bana ihtiyacı kalmamış onun.
 B) Her şeyi ailemize danışmalıyız.
 C) Akşamki yemeğe katılacak mısınız?
 D) Arda ile Oğuzhan iyi anlaşıyorlar.

8. Aşağıdakilerin hangisinde haber kiplerinden birine yer verilmemiştir?

- A) Gönül rahatlığıyla işine gidebilirsin.
 B) Turnuvada final maçına çıkıyoruz.
 C) Doğum günüm için hediye almışlar.
 D) Hey, şurada iki dakika konuşalım!

9. "Yarın akşam bizimle sinemaya sen de gel." cümlesindeki kip, hangisinde kullanılmıştır?

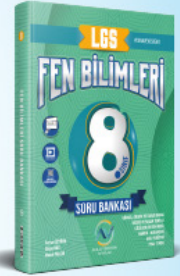
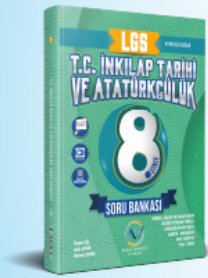
- A) Dün akşam sokağın elektrikleri kesilmiş.
 B) Yarınki sınava daha iyi hazırlanmalısın.
 C) Sabahtan beri bir şey yemedim.
 D) Yaz tatilinde Giresun'a gidecekler.

10. Aşağıdaki fiillerden hangisi olumsuz soru çekimlidir?

- A) geliyor mu B) oynamazlar
 C) yazmayacak mı D) okumuş musun

KAZANIM TESTİNİN **CEVAP ANAHTARI** GRUBUMUZUN DUYURULAR KISMINDA.

CEVAP ANAHTARI
için **TIKLAYIN.**

Sadece bir iyi vardır, bilgi; ve sadece bir kötü vardır, cehalet.
– Sokrates

#türkiyeyeşileniyor